

kelt een vitaliteitstheorie ter verklaring der verschijnselen. De haarvaten der huid zuigen bij zuurstofnood zelfstandig bloed op, verwijden zich, en doen warmtegevoel ontstaan. Als zich in het koolzuurbad een laagje koolzuurblaasjes op de huid afzet, wordt de huid warmer, omdat koolzuur minder warmte onttrekt dan het water. De huid kan haar benodigde zuurstof dan enkel uit de diepe arterieele huidvaten nemen, die uit de long met zuurstof zijn voorzien. Daartoe verwijden zich dan alle bloedwegen, ook het subpapillaire net, waardoor de huid zeer warm en rood wordt, rooder naar gelang het bad rijker aan koolzuur is. Zoodra de roode huidkleur in het bad in een cyanotische overgaat, raken de huidvaten uitgeput en wordt van het hart een te krachtige werking geëischt. Het bad moet dan onmiddellijk gestaakt worden. Menschen met slappe haarvaten mogen in het geheel geen koolzuurbad nemen.

S. MENDES DA COSTA.

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

Wiener klinische Wochenschrift. 1921, No. 9.

OSKAR STRACKER. *Zur Methodik der Spondylitisoperation nach ALBEE.* — STRACKER geeft hier een tabel, waarin de grootte van den processus spinosus gerangschikt wordt naar de lichaamslengte (zit-hoogte), opdat men bij de operatie volgens ALBEE van te voren kan bepalen hoe diep het uitsteeksel te splijten is, zonder het ruggemergskanaal te openen.

MORITZ OPPENHEIM. *Die Schnellbehandlung der Krätze.* — In Oostenrijk breidt zich de scabies nog steeds uit, behalve de groote steden is nu ook het platteland aangetast, en niet alleen de paupers, maar alle klassen der maatschappij vertoonen de ziekte. Een snelkuur met HARDY'S zalf in een ambulatorium kan hiervoor alleen helpen. Deze inrichting werd reeds in 1920 door SCHÖNBAUER in de *W. kl. Wschr.* beschreven.

RUDOLF MARESCH. *Die pathologische Anatomie der Nephritis.* — Een stelselmatige bespreking van het nierlijden als nephrosen, glomerulonephritiden en arteriosclerotische veranderingen.

LEOPOLD SCHÖNBAUER. *Zwei Fälle von Spontangangrän des Hodensackes.* — De klinische beschrijving van twee gevallen, waarbij één veroorzaakt door bacillen van het maligne oedeem.

LADISLAUS CSÁKI. *Ein Fall von Kolontumor mit hochgradiger Eozinophilie.* — Bij een patiënt met levergezwel, hetgeen voor echinococcus gehouden wordt op grond van een sterke eosinophilie (30 pCt.), wordt bij de operatie een kanker van de lever gevonden als metastase van een doorgebroken kankerzweer in het colon (perforatie-peritonitis). Een dergelijk bloedbeeld werd nimmer bij gezwollen van het colon beschreven; een andere oorzaak voor eosinophilie ontbrak.

L. STEIN. *Zur Operation der adenoïden Wucherungen.* — Naar aanleiding van de mededeeling van FEIN (*Wiener kl. Wschr.* 1920, No. 46) prijst STEIN het gebruik van de ring-tang van SCHÜTZ, die zekerder werkt en waarmede men steeds het uitgesneden weefselstuk kan verwijderen, zonder nog eens in de keel te moeten gaan met een tweede instrument en zonder kans van verliezen in strottenhoofd enz.

HANS ABELS. *Das Perkussionsphänomen, seine physikalische und diagnostische Deutung (Schluss).* — Nieuwe argumenten voor de reeds vermelde opvatting van den percussietoon worden gevonden in de demping, welke ELIAS beschreef bij verwijding van de aorta ascendens, en in de demping van diep gelegen organen door zachte percussie.

Münchener medizinische Wochenschrift. 1921, No. 11.

R. THOMA. *Ueber die Arteriosklerose.* — Na een bespreking van zijn onderzoekingen over aderverkalking, beantwoordt THOMA zijn verschillende bestrijders.

F. JESS. *Ueber Speicherung von Jod im Karzinomgewebe (Ein Beitrag zur Frage der Erzeugung und Verwertung von Sekundärstrahlen durch Einbringung von Eigenstrahlen in den Körper).* — Na langdurige toediening van groote giften jodium wordt vrij veel jodium in de organen teruggehouden, het meest in de schildklier, doch ook betrekkelijk veel in huid, long, bloed, kankerweefsel enz.. Dit laatstels van belang met het oog op de stralenbehandeling van kanker.

VAN DER REIS. *Die künstliche Ansiedelung von Bakterien in Mund- und Rachenhöhle.* — Het gelukt niet vreemde bacteriën zich langen tijd te doen nestelen op het slijmvlies van mond- en keelholte. Een uitzondering maakt volgens het onderzoek van VAN DER REIS het bact. coli commune, hetwelk hij tot 73 dagen aldaar zag voortwoekeren. Dit kan vóór de behandeling van gewicht zijn, daar colibacillen o. a. diphtheriebacillen snel uit hun omgeving verdringen.

E. BILLIGHEIMER. *Das Problem der Schweissdrüseninnervation und seine Bedeutung für die Klinik.* — Niet kort samen te vatten.

M. RÜBSAMEN. *Klinisch-experimentelle Untersuchungen (externe Hysterographie) zur Frage des synthetischen Mutterkornersatzes.* — RÜBSAMEN, die met zijn toestel de wisselingen in hardheid van de baarmoederspier graphisch vastlegt, heeft de werking van verschillende middelen, die ter vervanging van moederkoren worden aanprezen (tenosine, het praeparaat E. VII), intramusculair ingespoten in het tijdperk der nageboorte, bestudeerd. Hun werking wordt reeds na 2 minuten duidelijk en houdt hoogstens een kwartier aan; moederkoren werkt echter pas na 15—20 minuten, doch de werking duurt uren lang.

G. SCHMIDT. *Neue Untersuchungen über die Infektions-, insbesondere Tetanusgefahr durch in Schusswunden mitgerissene Teile scharfer Patronen, zumal Schrotpatronen.* — Van de bestanddeelen van patronen bleken volgens entingsproeven groot gevaar voor tetanusbesmetting op te leveren filzit en vloeibordpapier; ongevaarlijk zijn andere soorten bordpapier en vilt.

P. NIEDERHOFF. *Ueber die chemische Natur der bei der SACHS-GEORGI- und MEINICKE-Reaktion, sowie bei dem Toxin-Antitoxinnachweis nach GEORGI auftretenden Flocken.* — Deze bestaan waarschijnlijk uitsluitend uit in aether en alcohol oplosbare stoffen; eiwitstoffen konden in hen hoogstens in sporen worden gevonden. De vlokken zijn in hoofdzaak afkomstig uit het toegevoegde extract; wij moeten dus spreken van een neerslag van het extract door het serum en niet omgekeerd van serum door het extract.

A. MADER. *Zur antibakteriellen Wirkung von Silber-Adrenalinverbindungen.* — MADER heeft aan met paratyphusbacillen gemengde diarrhoeïsche ontlasting 2 pCt. zilverkool toegevoegd en waargenomen, dat dit mengsel nauwelijks bacteriedoodend werkt. Dit veranderde onmiddellijk, indien hij tevens suprarenine toevoegde: bij enting op voedingsbodems bleek de ontlasting nu na korten tijd nagenoeg steriel te zijn geworden.

A. ZIEGLER. *Ueber die Quecksilberbehandlung von Warzen (und spitzen Kondylomen).* — ZIEGLER zag in vele gevallen wratten en condylomata acuminata in enkele weken verdwijnen na toediening van pillen met hydrargyrum jod. flavum (2—3 maal daags 10—20 mgr.). Ook kan men andere kwikpraeparaten bijv. hydrargyrum oxydulatum tannicum gebruiken.

RITTER. *Einige weitere Mitteilungen über Ursol-Schädigungen bei Fellfärbern.* — Aanvulling van het artikel van CURSCHMANN.

E. W. TASCHENBERG. *Mikuliczscher Symptomenkomplex und innere Sekretion.* — Aan de 17 gevallen van MOHR, die samenhang met klieren met inwendige secretie vertoonden, voegt TASCHENBERG er een toe, hoogstwaarschijnlijk gevolg van dysfunctie der eierstokken. Herstel na toediening van thelygan.

LEIDIG. *Ein eigenartiger Fall von familiärer Idiosynkrasie gegen Pilze.*

F. HEINRICHSEN. *Stechapfelvergiftung.* — Eenige gevallen.

P. HOLZER. *Das Lumbalpunktionsbesteck nach Dr. APT.* — Afgebeeld.

L. DUB. *Färbung mit hängendem Farbtropfen*. — Beschrijving der methode.
 ...E. BUMM. *Die Indikationsstellung bei geburtshilffichen Operationen*.

P. SMIT.

Schweizerische medizinische Wochenschrift. 1921, No. 6.

R. SCHWEIZER. *Ueber Entstehung und Wachstum von Nierensteinen*. — Over het ontstaan van nierstenen zijn verschillende theorieën opgesteld. Schrijver betoogt nu, dat deze theorieën getoetst dienen te worden aan de structuur der steenen. Theorieën over het ontstaan, die geen rekening houden met de periodiciteit van de steenvorming, kunnen niet passen voor de in lagen gebouwde steenen.

J. STREBEL. *Ueber Neuritis retrobulbaris bei Diabetes, Grippe und Brustdrüsenkachexie*. — Leent zich niet voor een kort referaat.

P. CATTANI. *Tatuierungen und deren Entfernung*. — Schrijver geeft een overzicht over de wijze waarop, en den vorm waarin tattooages worden aangebracht. De psychologische factor is daarbij niet vergeten. Daarna geeft hij een zeer uitgebreid overzicht over de wijze, waarop tattooages weer kunnen worden weggemaakt; 13 methoden worden daarbij genoemd, die lang niet alle even goede resultaten schijnen te geven.

G. PIOTROWSKY. *L'Encéphalite épidémique à Genève en 1920*. — De aanvang: „Les malades que nous avons eu l'occasion d'observer n'ont rien présenté qui n'ait été décrit déjà maintes fois, à l'exception d'un cas dont l'observation sera publié ultérieurement”... Wij zullen dus maar de publicatie van dit eene geval afwachten.

R. RELLENBERG. *Zur Behandlung der Placentaperiode*. — Na de geboorte geeft schrijver steeds een intramusculaire inspuiting van putuitrine, waarna de nageboorte prompt volgt. Een handeling, waarvan referent vermoedt, dat de Nederlandsche collegae er niet mede zullen instemmen.

H. T. DEELMAN.

TIJDSCHRIFTEN.

Revue médicale de la Suisse Romande. XL, No. 11. Nov. 1920.

W. BOITEL. *Notes sur l'étiologie du goître*. — Uitvoerige studie, gebaseerd op alle gevallen, die, uit het Canton de Vaud afkomstig, gedurende 30 jaar in de kliniek van ROUX te Lausanne geopereerd zijn. Schrijver heeft een kaart van het kanton ontworpen, waarop de verspreiding van deze struma-gevallen is aangegeven; zij zijn in het Oosten het talrijkst geweest, en namen dus in de richting van het struma-gebied in Midden-Zwitserland toe. Er schijnt in het kanton verband te bestaan tusschen de veelvuldigheid van de krop en bepaalde aardrijkskundige gebieden.

A. CRAMER et P. SCHIFF. *L'ostéomalacie dite de famine*. — Overzicht van de literatuur naar aanleiding van een te Genève uit Rusland ingevoerd geval, dat nauwkeurig onderzocht werd.

J. GOLAY. *Trois cas d'ictère salvarsanique tardif chez des malades indemnes de toute syphilis*. — Drie patiënten met resp. lupus, „dermatite polymorphe douloureuse” en ulcera mollia, die met salvarsaan behandeld werden, vertoonden, drie maanden na het hoogtepunt der behandeling, icterus. Schrijver kan de mogelijkheid van icterus catarrhalis niet uitsluiten. De herkomst van het gebezigde salvarsaan-paraat wordt niet vermeld.

G. CORNAZ. *Une épidémie de teigne tondante due au microsporion lanosum*. — Twaalf gevallen, natuurlijk alle door cultuur gecontroleerd, werden waargenomen in een kinderasyl en in een crèche te Lausanne.

Revue médicale de la Suisse Romande. XL, No. 12. Dec. 1920.

A. E. ROBERT. *Le traitement des fractures diaphysaires de la jambe par le cerclage du tibia suivant la methode de PUTTI-PARHAM*. — Bij deze operatie wordt een stalen reep gebezigd, die met behulp van een bijzonder instrumentarium wordt aangebracht. Aanwijzingen zijn: een V-vormige breuklijn en sterke dislocatie. Reeds 10 dagen na den ingreep kan een loopprips worden aangebracht.

HUB. JAEGER. *De la vaginite ulcéro-gangréneuse par intoxication mercurielle*. —

De 2 beschreven gevallen traden op als verwikkeling van een therapeutische kwikvergiftiging met doodelijken afloop. In één der gevallen werd microchemisch kwik in den vaginaalwand aangetoond. In datzelfde geval, waarbij „huile grise” was ingespoten, werden ter plaatse van deze inspuitingen o.a. microscopische kwikdepots teruggevonden.

H. VULLIET. *D'une curieuse tumeur de l'estomac (granulome)*. — Bij een man van 42 jaar werd een groote poliep aan de kleine curvatuur gevonden. Dit gezwel was overal met maagslijmvlies bekleed, en bestond uit granulatiweefsel.

ALIKHAN. *Névrose réflexe d'origine nasale*. — Een geval, dat niets nieuws brengt. De patiënte had epileptiforme aanvallen.

J. BAUMGARTNER. *Ostéomyélite aiguë primitive du crâne chez un nourrisson*. — Uitgebreide sequestratie trad op; de ziekte had overigens geen al te ernstig verloop.

YERSIN. *Haemorrhagies intrapéritonéales par rupture de petit kyste ovarique*. — Een vrouw van dertig jaar werd plotseling ziek met verschijnselen van appendicitis. Bij de operatie bleek te bestaan een aanmerkelijke bloeding in den buik; de eenige aantoonbare bron was een erwtgroote kyste in een der eierstokken.

E. HAMMER.

Archives d'électricité médicale et de physiothérapie. Jan. 1921.

L. MOREAU. *De l'utilité d'un examen radiologique du gros intestin avant l'établissement d'un anus artificiel*. — Om te bepalen, waar men in den dikken darm een anus praeternaturalis zal aanleggen ingeval van inoperabele gezwellen, raadt MOREAU aan, eerst röntgenologisch vast te stellen, waar het gezwel gezeteld is en over welke uitgestrektheid het zich uitbreidt. Vier gevallen worden ter verduidelijking beschreven.

R. GAUDUCHEAU. *A propos du traitement du sycosis staphylococcique*. — Sedert 1909 behandelde GAUDUCHEAU zijn patiënten met sycosis staphylococcica uitsluitend met zinkionisatie. Vooraf de haren zoo kort mogelijk knippen en reinigen met warm water en zeep, daarna alle pustels galvanocautisch openen. Watten met 1 of 2 pCt. zinksulfaat of -chloride doortrokken op de zieke plaatsen en hierop de positieve pool. De stroomsterkte voeren wij geleidelijk op zoo hoog als de patiënt kan verdragen. Twee zittingen per week van 20—30 min. Vier tot zes zittingen zijn meestal voldoende.

LAMARGUE et DUBORY. *Arthrite tuberculeuse du poignet guérie par un traitement radiothérapique et électrothérapique*. — Beschrijving van het geval.

L. MOREAU. *Lymphadénome cervical guéri par la radiothérapie*. — Patiënt kreeg 7 weken achter elkaar een röntgenbestraling van 20 minuten, eenmaal per week en was daarna zoo goed als genezen. Stroomsterkte 1 mA., vonk Lengte 15 cM., afstand antikathode-huid 14 cM.

Archives d'électricité médicale et de physiothérapie. Febr. 1921.

M. SPÉDER. *Sur un nouveau cas de calcification étendue de chaînes ganglionnaires*. — Radiologisch ziet men aan den hals twee ketens van kleine donkere schaduwen naast de wervelkolom loopen, die SPÉDER toeschrijft aan verkalkte lymfklieren.

L. MOREAU. *Fracture isolée du trapèze*. — Deze afwijking is zeer zeldzaam. Veroorzaakt door een val achterover, waarbij de hand achteruit gestoken den stoot brak. Met röntgenstralen onderzocht, bleek er een compressiefractuur van het os naviculare te bestaan.

Un byou de bavette suivi par la radioscopie dans son trajet interne. — In het colon transversum blijft de speld met de punt in den darmwand haken en komt eerst na 34 dagen uit den anus te voorschijn. Het kind had al dien tijd niet de minste bezwaren.

H. VAQUEZ. *Les sources de la thérapeutique*. — Geeft enkele belangrijke mijlpalen in de ontwikkeling van de röntgen- en radiumtherapie. Hij wijst er o. a. weer eens op, dat de basocellulaire carcinomen goed op stralen therapie reageren, de spino-cellulaire niet.

J. PAPEGAAY.

Hygiea. 1921, No. 1.

A. WALLGREN. *Om den BENCE JONES'ska äggvite kroppen.* — Het eiwit van BENCE JONES komt behalve bij multipele myelomen ook bij ander beengezwellen en bij leukaemie voor. Meestal is er in die gevallen nephritis. De diagnostische beteekenis van deze stof is buitengewoon groot.

G. LINDBERG. *Om posttraumatisch serös meningit hos barn (Posttraumatische severeze hersenvliesontsteking bij kinderen).* — Bij twee kinderen van 10 en 4 jaar ontstonden na zeer geringe mechanische inwerking op het hoofd verschijnselen van meningitis. Bij de lumbaalpunctie kwam helder vocht zonder verhoogd eiwitgehalte of vermeerderd aantal cellen voor den dag. Dit vocht stond onder hoogen druk. In beide gevallen genezing.

Hygiea. 1921, No. 2.

F. WESTERMARK. *Om sterilitet hos Kvinnan (Steriliteit der vrouw).* — Het uitgebreide overzicht is niet verkort weer te geven.

B. A. BOYE. *Fall av kommotionspsykos.* — Bij een 50-jarige boer ontstond na een val op het achterhoofd een psychose, die geleidelijk in een traumatische dementie overging. De verschijnselen geleken het meest op de ziekte van KORSAKOW.

Hygiea. 1921, No. 3.

R. BARANY. *Diagnostik ad sjukdomar i otolithapparaten.* — Aan de hand van een geval wordt de klinische bruikbaarheid van de reflexen van MAGNUS en DE KLEYN voor de diagnose aangetoond.

I. SYK. *En hjärnsektionsmetod med särskild hänsyn till förhållandet mellan hjärnstam och skallbotten (Een methode voor hersensectie om vooral verhouding tusschen hersenstam en schedelbasis weer te geven).* — De oude methode van VIRCHOW geeft niet genoeg inzicht in de verhoudingen tusschen hersenstam en schedelbasis; daarom beschrijft SYK een andere methode waarbij de hersenvliezen met hun inhoud in de achterste schedelgroeve van hun onderlaag worden losgeprepareerd. Eenige duidelijke afbeeldingen.

Hygiea. 1921, No. 4.

E. ROHDE. *Phrenokardie.* — Deze hartneurose is het eerst door HERZ beschreven die meende, dat de oorzaak steeds in het geslachtsleven te vinden was. In twee van ROHDE'S gevallen kwam dit uit; in een derde geval echter was de oorzaak traumatisch.

E. HYLIN. *Betydelser ad tändernes behandling vid s.k. rotspetsresektion (De beteekenis van de resectie van de punt van den tandwortel).* — Bij parodontaire cysten of bij slepende granuleerende peridontitis is de resectie van den wortel van den tand, voorafgegaan door wortel-kanaalbehandeling, aangewezen.

Hygiea. 1921, No. 5.

H. L. DAVIDE. *Till influensans etologi.* — Wordt vervolgd.

KOOPMAN.

Dermatologische Zeitschrift. März 1921.

L. ARZT und W. KERL. *Ueber Spirochaetenbefunde im Blute von Frühluetikern.* — Voor het grootste gedeelte inentproeven met bloed van syphilitische patiënten op konijnen. Twee besmettingen van konijnen met bloed van nog sero-negatief reagerende patiënten.

G. STÜMPKE. *Ueber die Entstehungsbedingungen der Noma.* — Een doodelijk verloopend geval bij een cachectische patiënte, die kort te voren syphilis had gekregen, welke met een gemengde salvarsaan-kwikkuur behandeld was. Extractie van een carieuse kies; symbiose van spirillen, fusiforme bacillen en spirochaeten.

H. REIL. *Ueber Veränderungen der Mundschleimhaut bei Psoriasis vulgaris.* — Schrijver hecht voor de diagnostiek van slijmvliespsoriasis, veel waarde aan het histo-pathologische beeld. Op grond daarvan neemt hij in een van twee onderzochte gevallen de diagnose psoriasis van het verhemelteslijmvlies aan.

W. LÖWENSTEIN. *Zur Frage der Syphilisrezidive nach Salvarsan und Neosarsan.* — Uitvoerige opgaaf der recidieven na verschillend sterke behandeling. Bij in het seronegatieve primaire tijdperk behandelde syphilis traden 50 pCt. der recidieven eerst na een jaar op. Het aantal gevallen met recidieven overtreft dat der vrij van recidieven blijvende gevallen. In het seropositieve primaire tijdperk traden de meeste recidieven binnen 6 maanden, alle binnen het eerste jaar op. Bij secundaire syphilis en na kwikzilverkuren verschenen de meeste recidieven vóór het einde der 3de maand. Bij secundaire syphilis en ongemengde kwikzilverkuren kwamen bijna 100 pCt., bij zwakke gemengde kuren ongeveer 90 pCt. en bij gemengde kuren van gemiddelde sterkte 80 pCt. recidieven voor.

S. MENDES DA COSTA.

NEDERLANDSCHE LITERATUUR.

Medisch Weekblad. — *XXVII*, 48, 49, 50, 51 en 52: Geen oorspronkelijke mededeelingen.

Geneeskundige Bladen. — *Twee en twintigste reeks*, n°. IX—X; L. S. HANNEMA en R. DE JOSSELIN DE JONG, Bijdrage tot de kennis der zoogenaamde pernicieuse anaemie (anaemie van ADDISON—HUNTER).

Geneeskundig Tijdschrift der Rijksverzekeringsbank. — *VI*, 3: J. A. KORTEWEG, De polsbreuk in Amsterdam en Rotterdam; E. A. SPANJAARD, De behandeling van de breuk van DUPUYTREN; D. N. VAN GELDEREN, Trauma en diabetes I; S. TACONIS, Dood door endocarditis als ongevalsgevolg aangenomen; J. IDZERDA, Fractura colli femoris bij tabes; H. NIEMEIJER, Snelle verergering van bestaande syringomyelie door een betrekkelijk gering trauma.

Mededeelingen uit het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden. — *3de Serie A 1920 N°. 8 en 9*: J. MEBIUS, Clonorchiosis hepatis, cirrhosis parasitaria en typische groei van het galgangepitheel. (Clonorchiosis hepatis, Chirrhosis parasitaria und typisches Wachstum des Gallengangsepithel); J. A. DE NOOIJ, Serologische diagnostiek der syphilis met behulp van de reactie van SACHS en GEORGI. (The serological diagnosis of syphilis by means of SACHS and GEORGI's reaction test). — *N°. 10, 11 en 12*: P. C. FLU, Verslag over de werkzaamheden aan het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden gedurende het jaar 1919. (Report on the work done at the Geneeskundig Laboratorium at Weltevreden in 1919); P. C. FLU, Onderzoek prise d'eau van Cheribon. (Investigation of the prise d'eau of Cheribon); P. C. FLU, Onderzoek naar den levensduur van *Stegomyia fasciata* bij lage temperatuur. (Tests re the period in which *Stegomyia fasciata* can live at low temperatures); P. C. FLU, Onderzoek naar den bacteriologischen graad van zuiverheid van het water uit het meer Tjisaroea bij Sindanglanja. (An investigation of the bacteriological degree of purity of the water from the lake of Tjisaroea near Sindanglaja).

P. M.
